

PERIOADA DÎMBOVIȚEANĂ A LUI VASILE VOICULESCU

VICTOR PETRESCU

„Născut la 13 octombrie 1884, în comuna Pîrscov (Buzău), Vasile Voiculescu își leagă începuturile practicării profesiei de medic, precum și primele încercări poetice pe plaiurile dîmbovițene. După susținerea, la 6 mai 1910, a tezei de doctorat,¹ este numit medic la circa ocolului jud. Gorj. În noiembrie îl aflăm medic la circa Hotarele, județul Ilfov, de unde în aprilie a anului următor trece la circa Bezdead, județul Dîmbovița.

Urmează numeroase transferări și detașări de scurtă durată, printre care cea din 1912, la circa Tătărani.

Activitatea în satele de pe valea Dîmboviței se va încheia, în 1915, odată cu numirea sa la circa Buftea.

În toată această perioadă, departe de familie, cu care poartă o intensă corespondență, tinărul medic își desfășoară activitatea cu pasiune și devotament. Revelatoare ni se pare mărturisirea sa din scrisoarea, datată 28 februarie 1911, adresată soției sale, Maria Mittescu :

„Dragă Lica — sînt 10 ceasuri dimineața, abia am sosit din Izvoare, unde m-a chemat un bolnav, bineînțeles - pe gratis - chiar eu vreau să se învețe lumea așa, de aceea le spun la toți să nu se sfiiască a mă chema în cazuri mai grave, căci vin degeaba“².

Strădaniile sale sînt cu atît mai meritorii, cu cît însuși tinărul medic, trece în această perioadă, prin mari privațiuni materiale, stări sufletești contradictorii. Scrisoarea soției, din 8 mai 1913,³ surprinde dramatismul situației“ :

„Astăzi 8 Mai am primit scrisoarea în care îmi spui cum ai ajuns la Voinești... Ce vei fi făcînd acolo singur, străin și bolnav ? N-ai tu cea mai mică mîngiere ! Sînt neconținut cu gîndul la tine, căci cînd știu că la starea ta sufletească atît de tristă și zbuciumată, se mai adaugă

---

1. Lucrarea „Rezecția intestinului cu sutură termino-terminală în hernii strangulate“.

2. Fragment comunicat de Ion Voiculescu, în tabelul cronologic la „Capul de zimbru“, nuvele, Buc., 1972, Editura Minerva. Scrisoarea aflată în posesia familiei scriitorului.

3. Col. de manuscrise a Muzeului județean de istorie Dîmbovița, nr. 12/9092.

și nesănătatea îți duc îndoită grija. Când ești sănătos lupți cu toate... Tot rău o duci cu stomacul, tot la birt ieși masa ? Ce rău mă doare gândul la viața ta de astăzi atât de chinuită și amărită. Sufăr și eu cu tine“.

Constatările medicale pe care le face în acești ani, demască cruda sărăcie și mizerie în care se aflau satele dimbovitene :

„Satul de munte s-a zămislit, spînzurat pe coclauri. Soarele nu bate îndeajuns, drumurile și legăturile între cătune sînt aproape impracticabile. Casele-cocioabe azvîrlite cu furca pe șapte văi și șapte coline. Sărăcia, lipsa de hrană, lipsa de lucru, au o mulțime de urmări ca mortalitate mare, emigrările, pelagra, tuberculoză, rahitism“ 4.

Fin analist, continuă în același spirit demascator descrierea acestor așezări :

„Casele, răsărite aiurea, cu ogrăzile vraiste, fără garduri, fără porți și pline de bălării. Orătaniile și vitele umblă slobode pe drumuri ca la pripas... Un sat fără brutărie, fără măcelărie, nu mai spun fără baie, fără bibliotecă... De la intrare te întâmpină oameni sleiți, zdrențăroși, alături de vite spetite și pipernicite... Din înfățișarea tuturor strigă și se denunță traiul rău, viața aproape neomenească, neîngrijirea, necurătenia, inconștiența“ 5...

Din cunoașterea acestor realități ale satului românesc, de la începutul secolului nostru, din mijlocul oamenilor pe care i-a îngrijit și tratat, ascultîndu-le necazurile și durerile, va izvorî hotărîrea profund cetățenească a lui Vasile Voiculescu, de a porni o susținută campanie de demascare și totodată de popularizare prin presă, radio, a măsurilor sanitare ce se impun pentru îmbunătățirea situației, făcînd astfel educație medicală păturii țărănești.

Sintetizînd mai tirziu, în lucrarea „Higiена satelor“ 6 constatările sale din tinerețe, conchidea : „Problema igienei satului este cea mai gravă, cea mai complexă pentru România, și totuși este cea mai platonіc privită de oamenii de stat... Dar dacă un popor nu poate exista fără economie națională și fără capitaluri — cum ar putea rezista slab, degenerat, redus, adică fără capitalul uman mare și puternic ? Ori igiena socială tocmai acest lucru îl are ca obiectiv : apărarea, creșterea, întărirea capitalului național de oameni și valorificarea lui integrală... fiindcă igiena este acțiunea conștientă de păstrarea, apărarea și creșterea sănătății individuale cît și obștești“.

Pentru această neîncetată luptă de ridicare a nivelului de cunoaștere, de educare sanitară a maselor, va primi prin adresa din 14 august 1919, „mulțumirile și adîncă satisfacție“ a Ministerului Muncii și a Pre-

4. Din conferința manuscris „Starea sanitară a țării“, ținută la deschiderea cursurilor medico-sanitare pentru învățătoare — București, 1936.

5. Ibidem.

6. „Igienа satelor“, București, 1934, Editura Fundațiilor, scrisă în colaborare cu dr. Manliu.

vederilor Sociale, „pentru imensa și rodnică activitate depusă în combaterea epidemiilor din județul Dîmbovița“.

Dar nu numai problema sănătății poporului l-a preocupat pe Vasile Voiculescu, încă din perioada tinereții, ci și cea a însănătoșirii morale, prin accesul la cultură al maselor. Fiind un pasionat culegător de material folcloric, a editat în 1928, în colaborare cu Gh. D. Mugur culegerea „Proverbe culese“. A întocmit de asemenea unele chestionare și scrieri de popularizare, tot în colaborare cu Gh. D. Mugur⁷. Folclorului românesc îi dă o înaltă prețuire⁸ : „Vine primăvara... Cîntecele, gher-surile noastre sînt ca un fel de altă lume, făcută și adusă de noi pe lumea asta. Românul în această privință e un urzitor, cum se zice în limba aleasă, un creator mare. Poporul nostru are ceea ce se cheamă geniul poeziei și al muzicii și așa cum vă spusei am ajuns de la creație la cîntec și apoi la jalea pierderii cîntecelor, cu gîndul și cu sufletul la primăvara binecuvîntată de afară...“

Sesizează ecoul internațional al creației noastre populare, precum și faptul că în ea se oglindește profund sensibilitatea sufletului românesc :

„La nici un alt neam nu se află atîta bogăție de suflet strînsă într-o mlădiere de glas, într-o tremurătură de ghiers, ca la neamul românesc. În privința asta ne asemănăm cu păsările cele iscusite, cu privighetorile și cu ciocîrliia. Muzica românească, cîntecul băștinaș, uimește lumea... Cu muzica noastră românească și cu vîersurile poporului, cu cîntecele și poveștile noastre, ne-am făcut mai cunoscuți în străinătate, decît ne-am făcut cu celelalte însușiri și virtuți ale noastre. Lauda noastră cea mare în ochii lumii este arta poporului, adică chipul cum țaranul s-a priceput să-și tîlmăcească dorul și sufletul lui în cîntec, în fluier, în poezie, în cusături... în orice și-a pus sufletul a brodit-o“⁹.

Desigur, la formularea acestor concluzii, a contribuit și cunoașterea bogatei zestre folclorice a Văii Dîmboviței.

Din perioada la care ne referim, 1911—1915, datează și primele încercări poetice. În 1914, medicul-poet, debutează în „Convorbiri literare“ (an XLVIII, nr. 4) cu poeziile „Urare“ și „Din a vremilor risipă“¹⁰, care dezvăluie zbuciumul sufletesc al autorului, decepțiile, dar și încrederea într-un viitor luminos.

7. Dintre acestea „Indreptar cultural“, București, 1930, „Chestionar de anchetă socială pentru monografie“, Craiova, 1930, „Chestionar folcloric“, Craiova, 1930, „Căminul cultural“, București, 1931.

8. „Premeniri de primăvară“, în „România administrativă“, București, 1935, nr. 1—2, p. 19—20.

9. Ibidem.

10. Deoarece aceste poezii sînt puțin cunoscute, le redăm :

„Din a vremilor risipă“

Deschide-ți brațele odată,
Și prinde tot ce ți-e mai drag...

În 1916, îi apare primul volum „Poezii“¹¹, multe dintre ele fiind inspirate de peisajele subcarpatice dîmboviţene în care a trăit poetul. Dintre acestea : „Şoimul“, „Casa noastră“, „Glas de clopot“, „Haiducul“, ni se par cele mai reprezentative. Contemplarea peisajului alpin ca şi a celui subcarpatic se face simţită şi mai tîrziu în poezii ca : „De pe prispă“, „Bucegii“, „Pe muntele Obîrşia“, „Nuntă ţărănească“, „Pia-tră auriferă“, „Singurătatea“, apărute în volumul „Pîrgă“ (1921).

Primul volum de poezii este caracterizat de Al. Piru ca aparţinînd celei de a doua fază a semănătorismului... Poetul cîntă satul, casa noastră „tihnită-n rost şi-n robot“, cu prisacă şi bătătură plină de pelin, izmă, cimbru şi răchita rîndunelii, peisajul — montan cu vulturi şi şoimi, într-o deplină familiaritate cu cerul şi într-o ținută etică în stare să acorde atenţie şi spinilor — „copii vitregi, oropsiţi ai firii“¹².

Veşnic neliniştit, în căutarea unor noi răspunsuri date existenţei, temeinic şi permanent legat de soarta celor obidiţi, cărora le-a cunoscut obiceiurile precum şi durerile, bucuriile, Vasile Voiculescu şi-a dedicat întreaga viaţă luptei pentru ridicarea pe o treaptă superioară de civilizaţie, a poporului obidit afirmînd că „Sănătatea poporului [este] piatra din capul unghiului pe care se poate clădi un stat... Şi igiena nu e decît cultura şi educaţia aplicată la viaţă“¹³.

La ce vă-ndeamnă viaţa toată
Amarul traiului pribeag ?

Apoi, ce-ai prins doar într-o clipă,
Pe veci de suflet să-ţi-l legi
Căci din a vremilor risipă
A lua / cu-atîta de te-alegi.

Urare

Seninul cerului albastru
— Un cald senin de primăvară —
Să-ţi fie pururea în suflet
Şi-n gînd să-l simţi cum se coboară.

Şi-atunci cînd nori pustii ivi-s-ar
Seninul vrînd să-ţi cotopească,
Un vînt de dragoste să bată
Şi norii grei să-l risipească“.

11. „Poezii“, Bucureşti, 1916.

12. Prefaţă la „Poezii“, Editura tineretului, Bucureşti, 1966.

13. „Starea sanitară a ţării“, conferinţă ~~manuscris~~, ținută la deschiderea cursurilor medico-sanitare pentru învățătoare, Bucureşti, 1936.